

חג המים בהתיישבות העובדת – חידוש מנהג (פעילות לכיתות ז'-ח')

1. פתיחה

נספר – ציון חג האסיף בסוכות הוא חלק מקובל וידוע בישובים חקלאיים רבים. ניסיונות ראשונים לציון החג החלו בשנות העשרים והשלושים. בקיבוצים שונים נערך טקס 'חזיון' המציג עליה לרגל, הצגת ענפי החקלאות, ריקודים ושירים. בשנות החמישים היו ניסיונות נוספים לקיים חגי אסיף, חגי שדה וחגי מים. בשנות השישים התבססו מסורות אלו ואף יצאו חוברות לציון החג בביה"ס ובקיבוץ. מראשית התגבשות המסורות השתלבו בחלקן היבטים הקשורים במים ובשמחת בית השואבה.

2. קריאת עדות ראשונה לציון חג המים (עין חרוד, תרפ"ה, 1925)

לעת שקיעת החמה יצאו הילדים בתהלוכת חג. הגדולים נהרו אחריהם. בידי הקטנים כפות תמרים, כדי חרס ואורים. כל הדרך הוארה בלפידים. מעל הגבעות לפידי אש. מתקרבים אל המערה אשר ממנה מוצא הנחל. המערה כולה מוארה במאות נרות. הילדים מתקרבים למעין שואבים מן הנחל ושרים: "ושאתם מים בששון...".
הוקמה סוכה בקרבת מקום ומעליה דמויות האושפיזין. כל אחד מהאושפיזין מברך ברכתו על גשמים בעתם, על עבודת האדמה, וכ"ו. כולם עונים בקול אחד- משיב הרוח ומוריד הגשם.

נהרו = זרמו, אורים = לפידים, בעתם = בזמנם, משיב הרוח ומוריד הגשם = מתוך תפילת הגשם

נשאל

- איך צויין חג הסוכות בעין חרוד בעבר? מי השתתף בטקס? מה מכיל הטקס?
- אילו נקודות דמיון ושוני ניתן למצוא בין הטקס במעין חרוד לטקס המתואר במשנה?

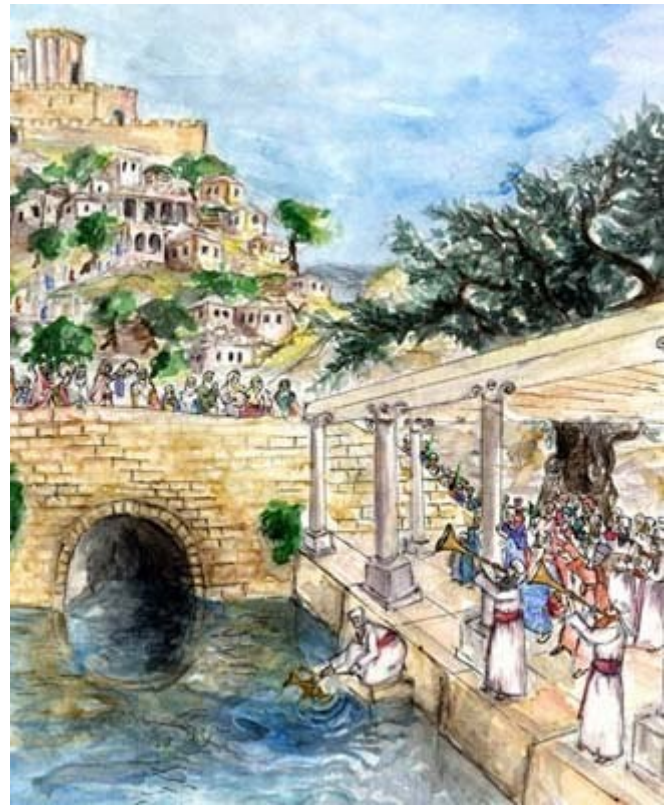
3. צפייה בתמונות המציגות טקסי מים בתקופות שונות

הנחיה: לפניכם איורים המתארים את שמחת בית השואבה וניסוך המים בתקופת המקדש לצד תמונות מחגי מים בקיבוצים. אילו נקודות דמיון ושוני ניתן למצוא בין התקופות?

שאיבת מים מהגיחון לטקס ניסוך המים במקדש

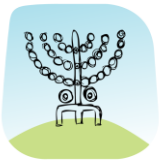

ניסוך המים במזבח בבית המקדש

שמחת בית השואבה – חסידים עם אבוקות אש

חג המים בגנינגר בשנות
ה-1930

חג המים ברמת יוחנן –
פתיחת הטקס

חג המים ברמת יוחנן –
הדלקת אבוקה ע"י
ילדים ברפסודה בשנות
ה-1990

